

Gofal Cymdeithasol **Cymru**
Social Care **Wales**

Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol

Deall damcaniaethau a modelau a'u
perthynas ag ymarfer sy'n
canolbwyntio ar yr unigolyn/plentyn a
dulliau sy'n seiliedig ar hawliau

Social Services Practitioner

Understand theories and models and their
relationship to person/child centred practice
and rights based approaches

Mae'r adnodd hwn wedi'i ddatblygu mewn partneriaeth â'r Consortiwm Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol (SSP) ar ran Gofal Cymdeithasol Cymru. Mae'r consortiwm yn cynnwys y partneriaid canlynol:

This resource has been developed in partnership by the Social Services Practitioner (SSP) Consortium on behalf of Social Care Wales. The consortium is made up of the following partners:

Gofal Cymdeithasol Cymru a'i gynghorwyr penodedig sy'n berchen ar hawlfraint y deunyddiau hyn. Gall darparwyr dysgu, awdurdodau lleol a darparwyr gwasanaethau gofal yng Nghymru gopïo, atgynhyrchu, dosbarthu neu drefnu bod y Rhaglen Ddysgu Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol (SSP) ar gael fel arall i unrhyw drydydd parti arall ar sail ddrielw yn unig. Rhaid i unrhyw bartïon eraill sy'n dymuno copïo, atgynhyrchu, dosbarthu neu fel arall wneud y Rhaglen Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol (SSP) ar gael i unrhyw drydydd parti arall geisio caniatâd ysgrifenedig Gofal Cymdeithasol Cymru ymlaen llaw.

The copyright to these materials rests with Social Care Wales and its appointed advisers. The Social Services Practitioner (SSP) Programme of learning may be copied, reproduced, distributed or otherwise made available to any other third party by learning providers, local authorities and care service providers in Wales on a not-for-profit basis only. Any other parties that wish to copy, reproduce, distribute or otherwise make the Social Services Practitioner (SSP) Programme available to any other third party must seek the prior written consent of Social Care Wales.

Sgiliau Astudio / Study Skills

Cyfeirnod / Referencing

Darllen / Reading

Ysgrifenu / Writing

Myfyrdod Beirniadol /
Critical Reflection

Cyfathrebiad /
Communication

Gwaith Grŵp / Group Work

Cyflwyniad / Presentation

Ymchwil / Research

Sgiliau rhyngpersonol /
Interpersonal Skills

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Sgiliau Astudio Cudd / Hidden Study Skills

Peidiwch ag anghofio bod amrywiaeth o sgiliau wedi'u gwreiddio, gan gynnwys...

Trefniadaeth

Cadw amser

Cynllunio

Cymryd nodyn

Cynllunio Traethawd

Gwrandawriad

Datrys problemau

Penderfyniadau

Cwestiynu

Siarad yn effeithiol

Cyfathrebu llafar

Efallai y bydd rhai o'r rhain yn rhan o'ch sgiliau rhyngpersonol hefyd.

Don't forget there are a range of skills embedded including...

Organisation

Time keeping

Planning

Note taking

Essay planning

Listening

Problem solving

Decision making

Questioning

Effective speaking

Verbal communication

Some of these may form part of your Interpersonal Skills too.

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Gofal i'w Gymeriadau Cymru
Supported by
Welsh Government

Deilliant Dysgu 3

Deall damcaniaethau a modelau sy'n ymwneud â newid. Mae'r adran hon yn edrych ar ddigwyddiadau bywyd posibl sy'n achosi newid, modelau sy'n cynnig dealltwriaeth o newid, a'r hyn y gellir ei wneud i gefnogi pobl ar adegau o'r fath.

Learning Outcome 3

Understand theories and models related to change. This section looks at possible life events that cause change, models that propose an understanding of change, and what can be done to support people during such times.

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Parhau gan
Llywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.1: Mathau o newid a all ddigwydd yn ystod bywyd unigolyn o ganlyniad i ddigwyddiadau arwyddocaol mewn bywyd neu drawsnewidiadau

English

Slide relates to AC 3.1: Types of change that may occur in the course of an individual's life as a result of significant life events or transitions

3.1 Ymarfer: pa fathau o ddigwyddiadau bywyd a thrawsnewidiadau sy'n achosi newid?

Digwyddiadau bywyd a thrawsnewidiadau:

- Dechrau ysgol am y tro cyntaf
- Mynd i'r ysgol uwchradd
- Ennill cymwysterau/graddio
- Profi cam-drin
- Mabwysiadu/gofal maeth
- Caffael ffrindiau newydd
- Tyfu, glasod, heneiddio / y ~~menopos~~
- Syrthio mewn cariad
- Priodi/ysgaru
- Beichiogrwydd a genedigaeath
- Dod yn rhiant
- Gwahanu
- Swydd gyntaf / dyrchafiad / colli swydd
- Newid swydd
- Elw/ colled ariannol
- Gadael cartref / symud cartref
- Ymfudo
- Salwch/anabledd
- Damwain ddifrifol
- Profedigaeth
- Ymddeol

3.1 Exercise: what types of life events and transitions cause change?

Life events & transitions:

- Starting school for the first time
- Going to high school
- Acquiring qualifications/ graduating
- Experiencing abuse
- Adoption/ foster care
- Acquiring new friends
- Growing, puberty, ageing/ the menopause
- Falling in love
- Getting married/ divorced
- Pregnancy & birth
- Becoming a parent
- Separation
- First job/ promotion/ losing a job
- Changing job
- Financial gain/ loss
- Leaving home/ moving home
- Emigrating
- Illness/ disability
- Serious accident
- Bereavement
- Retiring

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Nodir gan
Llywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.1: Mathau o newid a all ddigwydd yn ystod bywyd unigolyn o ganlyniad i ddigwyddiadau arwyddocaol mewn bywyd neu drawsnewidiadau

Nid yw'r sleid yn rhestr hollgynhwysfawr o enghreifftiau o ddigwyddiadau bywyd, ond gellir ystyried pob un ohonynt hefyd yn drawsnewidiadau o un ffurf ar drawsnewidiad personol, cymdeithasol, economaidd, diwylliannol ac emosiynol. Nid yw ond i dynnu sylw at rai o'r digwyddiadau a'r trawsnewidiadau a all ddigwydd ar draws yr oes.

English

Slide relates to AC 3.1: Types of change that may occur in the course of an individual's life as a result of significant life events or transitions

The slide is not an exhaustive list of examples of life events, but they each can be considered to also be transitions from one form of personal, social, economic, cultural and emotional transition. It is to merely highlight some of the events and transitions that can occur across the lifespan.

3.2 Damcaniaethau yn ymwneud â newid

- Mae Merriam (2005) yn nodi pedwar math o drawsnewidiad bywyd:
- trawsnewidiadau a ragwelwyd
- trawsnewidiadau nas rhagwelwyd
- trawsnewidiadau nad ydynt yn ddigwyddiadau
- trawsnewidiadau cwsg.

3.2 Theories relating to change

- Merriam (2005) identifies four types of life transitions:
- anticipated transitions
- unanticipated transitions
- non-event transitions
- sleeper transitions.

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Merriam (2005)

- **Trawsnewidiadau a ragwelwyd:** mae'r trawsnewidiadau hyn wedi'u cynllunio a chredir eu bod yn rhan o'r cylch bywyd naturiol. O fewn diwylliannau gall y pwyntiau trawsnewid hyn fod yn weddol ragweladwy. Enghreifftiau o'r math hwn o drawsnewid yw graddio o'r ysgol, dod o hyd i swydd, priodi, cael plant.
- **Trawsnewidiadau nas rhagwelwyd:** digwyddiadau na ddisgwylir ac nad ydynt yn dilyn unrhyw linell amser benodol ym mywyd oedolyn. Gall enghreifftiau gynnwys mynd yn sâl, cael damwain car sy'n achosi i chi fethu â gweithio neu leihau maint cwmni sy'n arwain at golli swydd.

Merriam (2005)

- **Anticipated transitions:** these transitions are planned and believed to be part of the natural life cycle. Within cultures these transition points can be fairly predictable. Examples of this type of transition are graduating from school, finding a job, getting married, having a children.
- **Unanticipated transitions:** events that are not expected and do not follow any particular time line in an adult's life. Examples may include becoming ill, having a car accident that causes you to be unable to work or the down-sizing of a company resulting in job loss.

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Arddal gan
Llywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

Trawsnewidiadau a Ragwelwyd: Gall amseriad y trawsnewidiadau a ragwelwyd effeithio ar y potensial ar gyfer dysgu. Os bydd y trawsnewid yn digwydd yn agos at yr amser disgwylidig, yn seiliedig ar y patrwm normadol a geir yn y cyd-destun y mae'n digwydd, efallai y bydd mwy o gymorth ar gael i'r unigolyn weithio drwy'r cyfnod pontio. Er enghraifft, mae cael plant pan fo eraill yn ein cylch cymdeithasol yn cael plant yn rhoi cymorth i ni trwy brofiad cyffredin. Os bydd y trawsnewid yn digwydd ar amser nad yw'n cyd-fynd â'r patrwm normadol, efallai y bydd yr unigolyn yn gweld nad oes llawer o gymorth ar gael a gallai'r trawsnewid hwn ddod yn argyfwng.

Trawsnewidiadau nas Rhagwelwyd: Yr hyn sy'n ddiddorol am y math hwn o drawsnewidiad yw y gallai fod yn llawer mwy o straen na thrawsnewidiad a ragwelwyd ond gall y potensial ar gyfer dysgu a thwf personol fod yn fwy nag wrth brofi trawsnewidiad a ragwelwyd.

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Anticipated Transitions: The timing of the anticipated transitions can impact the potential for learning. If the transition occurs close to the expected time, based on the normative pattern found in the context in which it is occurring more support may be available to the individual to work through the transition. For example, having children when others in our

social circle are having children provides us with support through a common experience. If the transition occurs at time that is not in keeping with the normative pattern, the individual may find there is little support available and this transition may become a crisis.

Unanticipated Transitions: What is interesting about this type of transition is that it may be much more stressful than an anticipated transition but the potential for learning and personal growth may be greater than when experiencing an anticipated transition.

Merriam (2005)

- **Trawsnewidiadau nad ydynt yn ddigwyddiadau:** yw'r trawsnewidiadau hynny yr ydym yn disgwyl iddynt ddigwydd ond nad ydynt. Mae enghreifftiau'n cynnwys: peidio â chael plant, pan oeddech bob amser wedi disgwyl dod yn rhiant, neu disgwyl gallu ymddeol yn chwe deg dim ond i sylweddoli na allwch wneud hynny oherwydd arian personol.
- **Trawsnewid Cwsg:** yn digwydd yn raddol ac efallai na fydd yr unigolyn yn ymwybodol o'r dilyniant. Gallai hyn olygu dod yn fwy cymwys yn y sgiliau sydd eu hangen i gwblhau rhaglen academaidd neu swydd newydd, neu rianta. Gallai hyn hefyd fod ar ffurf negyddol er enghraifft, megis diwedd perthynas.

Merriam (2005)

- **Non-event Transitions:** are those transitions that we expect to occur but do not. Examples include: not having children, when you had always expected to become a parent, or expecting to be able to retire at sixty only to realise that you are unable due to personal finances.
- **Sleeper Transition:** occurs gradually and the individual may not be aware of the progression. This might involve becoming more competent in the skills needed to complete an academic program or a new job, or parenting. This could also take on a negative form for example, such as the ending of a relationship.

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

Trosgrwyddiadau nad ydynt yn ddigwyddiadau: Mae Merriam yn nodi nad yw'r math hwn o drawsnewidiad wedi'i gydnabod mewn gwirionedd gan addysgwyr, ond y gallai fod yn arwyddocaol o ran ysgogi dysgu. Mae pedwar math o drawsnewidiad nad ydynt yn ddigwyddiadau. Y pethau cyntaf, personol, yw'r digwyddiadau hynny y mae rhywun yn disgwyl eu profi yn eu bywyd ond nad ydynt yn digwydd. Er enghraifft, priodi a chael teulu. Yr ail fath yw digwyddiad crychdonni. Mae'r digwyddiadau hyn yn ganlyniad i rywun agos i ni yn peidio â chael eu disgwyliadau personol wedi'u bodloni. Er enghraifft priod neu bartner ddim yn cwblhau rhaglen addysgol neu ddim yn cael dyrchafiad yn y gwaith. Nid yw'r unigolyn yn cael profiad uniongyrchol o'r diffyg digwyddiadau canlyniadol ond maent yn ganlyniad penderfyniadau a wneir gan y rhai sy'n agos at yr unigolyn. Er enghraifft, plentyn yn gadael yr ysgol ac yn symud yn ôl adref oherwydd anawsterau ariannol. Y pedwerydd math, trawsnewidiadau nad ydynt yn ddigwyddiadau wedi'u hoedi, yw'r digwyddiadau hynny nad ydynt wedi digwydd o fewn yr amserlen ddisgwyliedig ond sy'n digwydd yn ddiweddarach. Enghraifft o'r math o drawsnewid fyddai cael plentyn yn ddiweddarach mewn bywyd.

Trawsnewidiadau Cwsg: Mae pob trawsnewidiad yn cael effaith gyffredin gan fod ein rolau, ein perthnasoedd a'n trefn wedi'u newid. Nid y math o drawsnewidiad sy'n hollbwysig, ond sut mae'n newid perthnasoedd, rolau a thybiaethau'r unigolyn sy'n

profi'r trawsnewidiad. Gall hyn esbonio pam, hyd yn oed pan fyddwn yn dewis y trawsnewidiad, y gall achosi gofid o hyd.

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Non-event Transitions: Merriam points out that this type of transition has not really been recognized by educators, but may be significant in stimulating learning. There are four types of nonevent transitions. The first, personal nonevents, are those events that one expects to experience in their life but do not occur. An example may be getting married and having a family. The second type is a ripple event. These events are the results of someone close to us not having their personal expectations met. For example a spouse or partner not completing an educational program or not getting a promotion at work. Resultant non-events are not directly experienced by the individual but are the results of decisions made by those close to the individual. For example, a child leaving school and moving back home because of financial difficulties. The fourth type, delayed nonevent transitions, are those events that have not occurred in the time frame expected but occur at a later date. An example of the type of transition would be having a child later in life.

Sleeper Transition: All transitions have a common impact in that our roles, relationships and routines have been altered. It is not the type of transition that is critical, but how it changes the relationships, roles and assumptions of the individual experiencing the transition. This may explain why, even when we choose the transition, it still may be upsetting.

Kübler-Ross model (1969) The 'grief cycle' and the 'Five Stages of Grief'

- Gwadu
- Dicter
- Bargeinio
- Iselder
- Derbyn

Kübler-Ross model (1969) The 'grief cycle' and the 'Five Stages of Grief'

- Denial
- Anger
- Bargaining
- Depression
- Acceptance

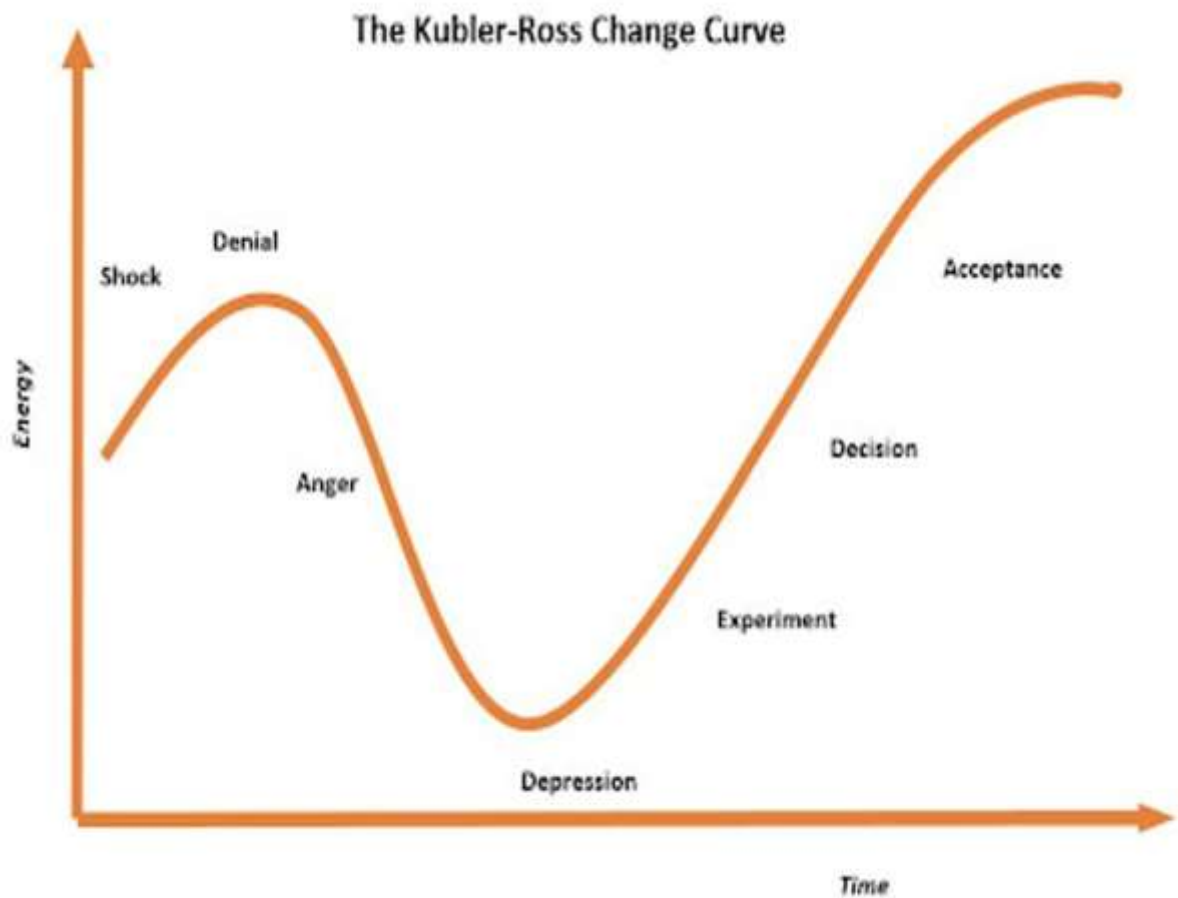
Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

N.B. This image is only available in English

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Cam 1: Gwadu

Mae gwadu yn fecanwaith amddiffyn a gall fod yn wrthodiad ymwybodol neu anymwybodol i dderbyn ffeithiau, gwybodaeth, realiti, ac ati, yn ymwneud â'r sefyllfa dan sylw.

Anghrediniaeth, ynghyd â diffyg teimlad a sioc

"Nid yw hyn yn digwydd i mi"

Stage 1: Denial

Denial is a defense mechanism and can be a conscious or unconscious refusal to accept facts, information, reality, etc., relating to the situation concerned.

Disbelief, along with numbness and shock

"This is not happening to me"

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Cam 2: Dictter

Mae teimladau yn dechrau disgyn allan ohonom, heb unrhyw ffocws na chyfeiriad clir.

Gall amlygu mewn gwahanol ffyrdd

- Tuag at eich hun
- gan gynnwys hunan-feio ac euogrwydd

Tuag at eraill

- yn ymddangos yn afresymol
- yn annisgwyl
- anghymesur â'r digwyddiad/amgylchiadau

"Pam fi?"

Stage 2: Anger

Feelings begin to tumble out of us, without any clear focus or direction.

It can be manifested in different ways

- Towards oneself
- including self-blaming and guilt

Towards others

- seemingly irrationally
- unexpectedly
- out of proportion to the event / circumstances

"Why me?"

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Parhau gyda
Llywodraeth Cymru
Supported by
Welsh Government

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Cam 3: Bargeinio

Gall pobl geisio cyd-drafod â pherson arall, neu bŵer uwch I gael cyfle i fynd yn ôl i sut yr oedd hi - "Tase hi ond yn...."

Cael trafferth dod o hyd i ystyr, estyn allan at eraill ac adrodd eich stori.

Mewn sefyllfa waith efallai y bydd rhywun yn gweithio'n galetach ac yn gwneud llawer o oramser i brofi ei fod yn amhrisiadwy er mwyn osgoi cwtogi.

Stage 3: Bargaining

People may try to negotiate with another person, or a higher power To be given a chance to go back to how it was - "If only...."

Struggling to find meaning, reaching out to others and telling one's story.

In a work situation someone might work harder and put in lots of overtime to prove themselves invaluable in order to avoid retrenchment.

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Cam 4: Iselder

Rydw i mor drist, pam trafferthu ag unrhyw beth?"; "Beth yw pwynt ceisio?"

Pan sylweddolwn ni nad yw bargeinio yn mynd i weithio mae realiti'r newid yn dod yn glir. Ar y pwynt hwn rydym yn dod yn ymwybodol o'r colledion sy'n gysylltiedig â'r newid a'r hyn y mae'n rhaid i ni ei adael ar ôl.

Mae gan hyn y potensial i symud pobl tuag at gyflwr trist, gan deimlo'n isel ac yn isel eu hysbryd heb lawer o egni.

Stage 4: Depression

"I'm so sad, why bother with anything?"; "What's the point of trying?"

When we realise that bargaining is not going to work the reality of the change sets in. At this point we become aware of the losses associated with the change and what we have to leave behind.

This has the potential to move people towards a sad state, feeling down and depressed with low energy.

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

Cam 5: Derbyn

"Mae'n mynd i fod yn iawn."; "Ni allaf ei ymladd, man a man i mi baratoi ar ei gyfer."

Wrth i bobl sylweddoli nad yw ymladd y newid yn mynd i wneud iddo ddiflannu maent yn symud i gam derbyn.

Nid yw'n lle hapus, ond yn hytrach mae'n agwedd o dderbyn y newid er gwaethaf popeth, ac ymdeimlad bod yn rhaid iddynt fwrw ymlaen ag ef.

Gall hwn fod yn ofod creadigol gan ei fod yn gorfodi pobl i archwilio a chwilio am bosibiliadau newydd.

Stage 5: Acceptance

"It's going to be OK."; "I can't fight it, I may as well prepare for it."

As people realise that fighting the change is not going to make it go away they move into a stage of acceptance.

It is not a happy space, but rather a resigned attitude towards the change, and a sense that they must get on with it.

This can be a creative space as it forces people to explore and look for new possibilities.

Gofal Cymdeithasol Cymru
Social Care Wales

www.gofalcymdeithasol.cymru
www.socialcare.wales

Wladys gŵn
Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.2: Damcaniaethau a modelau yn ymwneud â newid

English

Slide relating to AC 3.2: Theories and models related to change

3.3 Pwysigrwydd cefnogi unigolion ar adegau o newid

Gall newidiadau fod yn sydyn neu'n gynyddrannol; wedi'u cynllunio neu heb eu cynllunio; yn ymwneud ag amgylcheddau newidiol, amgylchiadau cymdeithasol newidiol, newid iechyd corfforol a/neu feddyliol newidiol, gallu i fyw'n annibynnol newidiol.

3.3 The importance of supporting individuals during times of change

Changes may be sudden or incremental; planned or unplanned; related to changing environments, changing social circumstances, changing physical and/or mental health, changing capacity for independent living.

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.3: Pwysigrwydd cefnogi unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr i ganolbwyntio ar yr asedau a'r cryfderau sydd ganddynt a all eu helpu ar adegau o newid

English

Slide relating to AC 3.3: The importance of supporting individuals and/or families/carers to focus on the assets and strengths they have that can help them during times of change

Sut gall yr Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol gefnogi newid?

- **Hyrwyddo cyfranogiad gweithredol:** ffordd o weithio sy'n ystyried unigolion fel partneriaid gweithredol yn eu gofal neu gymorth eu hunain yn hytrach na derbynwyr goddefol. Mae cyfranogiad gweithredol yn cydnabod hawl pob unigolyn i gymryd rhan yng ngweithgareddau a pherthnasoedd bywyd bob dydd mor annibynnol â phosibl.
- **Cyfathrebu:** defnyddio'r iaith lafar mae'r unigolyn yn ei ffafrio, y defnydd o arwyddion, y defnydd o symbolau neu luniau, ysgrifennu, gwrthrychau cyfeirio, pasbortau cyfathrebu, ffurfiau di-eiriau eraill o gyfathrebu, cymhorthion cyfathrebu dynol a thechnolegol

How can the Social Services Practitioner support change?

- **Promote active participation:** a way of working that regards individuals as active partners in their own care or support rather than passive recipients. Active participation recognises each individual's right to participate in the activities and relationships of everyday life as independently as possible.
- **Communicate:** use the individual's preferred spoken language, the use of signs, the use of symbols or pictures, writing, objects of reference, communication passports, other non verbal forms of communication, human and technological aids to communication

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.3: Pwysigrwydd cefnogi unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr i ganolbwyntio ar yr asedau a'r cryfderau sydd ganddynt a all eu helpu ar adegau o newid

Cyfathrebu Sylwer: Pan fydd unigolyn yn ei chael hi'n anodd neu'n amhosibl mynegi ei ddewisiadau ei hun a gwneud penderfyniadau am ei fywyd, gall sicrhau cefnogi newid gynnwys eiriolwyr neu eraill sy'n gallu cynrychioli safbwyntiau a phennaf les yr unigolyn. Lle mae gwahaniaethau iaith, efallai y bydd angen cynnwys cyfieithwyr neu wasanaethau cyfieithu.

English

Slide relating to AC 3.3: The importance of supporting individuals and/or families/carers to focus on the assets and strengths they have that can help them during times of change

Communicate: Note: Where an individual finds it difficult or impossible to express their own preferences and make decisions about their life, achievement of supporting change may involve advocates or others who are able to represent the views and best interests of the individual. Where there are language differences, this may require the involvement of interpreters or translation services.

Sut gall yr Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol gefnogi newid?

- **Adnabod 'Pobl Allweddol':** y rhai sy'n bwysig i unigolyn ac sy'n gallu gwneud gwahaniaeth i'w lesiant ef neu hi. Gall pobl allweddol gynnwys teulu, ffrindiau, gofalmwyr ac eraill y mae gan yr unigolyn berthynas gefnogol â nhw.
- **Asesu risg:** gallai risgiau gynnwys y posibilrwydd o berygl, difrod a dinistr i'r amgylchedd a nwyddau; anaf a niwed i bobl; hunan-niweidio; bwlio; cam-drin; ymddygiad di-hid yn eich ymarfer a thrwy eich gwybodaeth.

How can the Social Services Practitioner support change?

- **Recognise 'Key People':** those who are important to an individual and who can make a difference to his or her well-being. Key people may include family, friends, carers and others with whom the individual has a supportive relationship.
- **Assess risk:** risks could include the possibility of danger, damage and destruction to the environment and goods; injury and harm to people; self-harm; bullying; abuse; reckless behaviour in your practice and through your knowledge.

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.3: Pwysigrwydd cefnogi unigolion a/neu deuluoedd/gofalmwyr i ganolbwyntio ar yr asedau a'r cryfderau sydd ganddynt a all eu helpu ar adegau o newid

English

Slide relating to AC 3.3: The importance of supporting individuals and/or families/carers to focus on the assets and strengths they have that can help them during times of change

Sut gall yr Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol gefnogi newid?

- Cadw at godau ymarfer neu ymddygiad: cymhwyso hawliau plant, pobl ifanc ac oedolion:
 - I gael eu trin fel unigolyn
 - I gael eu trin yn gyfartal a pheidio â gwahaniaethu yn eu herbyn
 - I gael eu parchu
 - I gael preifatrwydd
 - I gael eu trin mewn ffordd urddasol
 - I gael eu hamddiffyn rhag perygl a niwed
 - Derbyn cefnogaeth a gofal mewn ffordd sy'n diwallu eu hanghenion, yn ystyried eu dewisiadau ac sydd hefyd yn eu hamddiffyn
 - Cyfathrebu gan ddefnyddio eu hoff ddulliau cyfathrebu ac iaith i gael mynediad at wybodaeth amdanynt eu hunain

How can the Social Services Practitioner support change?

- Adherence to codes of practice or conduct: applying the rights of children, young people and adults:
 - To be treated as an individual
 - To be treated equally and not be discriminated against
 - To be respected
 - To have privacy
 - To be treated in a dignified way
 - To be protected from danger and harm
 - To be supported and cared for in a way that meets their needs, takes account of their choices and also protects them
 - To communicate using their preferred methods of communication and language To access information about themselves

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.3: Pwysigrwydd cefnogi unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr i ganolbwyntio ar yr asedau a'r cryfderau sydd ganddynt a all eu helpu ar adegau o newid

English

Slide relating to AC 3.3: The importance of supporting individuals and/or families/carers to focus on the assets and strengths they have that can help them during times of change

Sut gall yr Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol gefnogi newid?

- Cymhwyso damcaniaeth seicolegol i ddeall llwybr datblygiadol unigolion a'u teuluoedd.
- Cymhwyso theori seicolegol i ddeall yr unigolyn; eu hanghenion corfforol, meddyliol, diwylliannol, crefyddol, seicolegol, cymdeithasol ac economaidd.
- Cymhwyso egwyddorion a gwerthoedd sy'n sail i gyfraith genedlaethol a rhyngwladol.
- Llais a Rheolaeth
- Atal ac Ymyrraeth
- Llesiant
- Cydgynhyrchu
- Aml-bartneriaeth

How can the Social Services Practitioner support change?

- Apply psychological theory to understand the developmental pathway of individuals and their families.
- Apply psychological theory to understand the individual; their physical, mental, cultural, religious, psychological, social and economic needs.
- Apply principles and values that underpin national and international law.
- Voice & Control
- Prevention & Intervention
- Well-Being
- Co-Production
- Multi-Partnership

Facilitator notes

Welsh

Sleid yn ymwneud ag AC 3.3: Pwysigrwydd cefnogi unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr i ganolbwyntio ar yr asedau a'r cryfderau sydd ganddynt a all eu helpu ar adegau o newid

English

Slide relating to AC 3.3: The importance of supporting individuals and/or families/carers to focus on the assets and strengths they have that can help them during times of change

